

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
ประจำเดือนกันยายน ๒๕๖๕

เสลดพังพอนตัวผู้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Barleria lupulina* Lindl.

ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE

ชื่อสามัญ : Hop Headed Barleria

ชื่ออื่น : พิมเสนต้น (ภาคกลาง) ทองระอา ช้องระอา ลั่นงูเห่า เสลดพังพอนตัวผู้ (กรุงเทพฯ) คันชั่ง (ตาก)

อังกาบ อังกาบเมือง (ไทย) ก้านชั่ง (พม่า)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่ม สูงประมาณ 1 – 2 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามากมาย ลำต้นมีมีหนามแหลมยาว ขั้วละ 2 คู่ ถึง 3 คู่ กิ่งก้านมีสีน้ำตาลแดงอมเขียว ใบ เดี่ยว ออกตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ลักษณะของใบเรียวแคบ ปลายใบแหลม โคนใบเรียว เล็กจนถึงก้านใบ ขอบใบเรียบ ผิวใบเกลี้ยง พื้นใบมีสีเขียวเข้มและมัน ก้านใบตลอดจนเส้นกลางใบสีแดง ใบยาว ประมาณ 1.5 – 3.5 นิ้ว ก้านใบสั้น และที่โคนก้านมีหนามแหลมหนึ่งคู่สีม่วงซีด ดอก ออกดอกเป็นช่อตามยอดหรือ ปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 8 เซนติเมตร ดอกมีใบประดับขนาดใหญ่ซึ่งจะเรียงกันเป็นรูปทรงกระบอกสีเขียว ปลายใบสี ม่วงแดง เมื่อดอกยังอ่อนมีใบประดับหุ้มติด เมื่อดอกบานจะโผล่เลยใบประดับออกมาครึ่งหนึ่ง ใบประดับรูปกลมรี ตอนปลายมีสีน้ำตาลอมแดง กลีบรองกลีบดอกสีเขียวมี 5 กลีบ กลีบดอกสีเหลืองจำปา ตรงโคนเป็นหลอดตรงปลาย แยกเป็น 5 กลีบ แบ่งออกเป็นกลีบบนและล่าง กลีบบนจะมี 3 กลีบ และใหญ่กว่ากลีบล่าง 2 กลีบ ผล เป็นฝัก รูปไข่มนรี แบนและยาว โคนกว้าง ปลายแหลม ภายในผลมีเมล็ด 2 – 4 เมล็ด

ประโยชน์ทางยา

ใบ ตำผสมน้ำข้าวสารใช้พอกหรือทาแผลแมลงกัดต่อยเพื่อแก้พิษ หรือเป็นลมพิษ หรือคันคัน ช่วยลดอาการจากไข้มาลาเรีย มีรสขมมาก แก้โรคเบาหวาน แก้ปวดแผล แก้โรคงูสวัด รักษาโรคเรื้อรัง ถอนพิษจากเมื่อดื่มพิษพิษจาก แก้วพิษแมลงสัตว์กัดต่อย เช่น ผึ้ง แมงป่อง ตะขาบ แผลฟกช้ำจากการกระทบกระแทก หรือแผลมีเลือดออก ให้ ใช้ใบตำพอกหรือผสมกับเหล้าตำพอก และอาจจะใช้ต้มน้ำกินทำให้เลือดไหลเวียน ดี

ต้น ปลุกเป็นแนวรั้วป้องกันงู

ราก รสจืดเย็น ฝนกับสุราดื่ม แก้ตาเหลือง หน้าเหลือง แก้ปวดฟัน เมื่อยตัว กินข้าวไม่ได้ แก้เจ็บท้อง แก้ผิ้อาหารและทาแก้พิษงู แมลงสัตว์กัดต่อย

ที่มาของข้อมูล : นางสาววิลาสินี จิตต์บรรจง
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ